

## ÖRNEK VAAZ

## KADİR GECESİ VE KUR'AN AHLAKI

Kadir; ölçü, hesap ve değer gibi anlamlara gelir. Kadir gecesi de Allah katında çok değerli olduğu için bu ismi almıştır. Allah'ın yarattığı her şey değerlidir. Hiçbir şey boşuna değildir. Her varlık mutlaka bir hikmet taşımaktadır. Çünkü Allah yaratmasında da abesle iştigal etmez. Ama bazı varlıklar diğerlerine göre daha bir önem arz eder. Mekke, şehirlerin anası olarak dünyanın en kıymetli yeridir. Bu değerini beytullah olan Kâbe'den ve Kur'an'ın burada nazil olmaya başlamasından alır. Hz. Muhammed değerini kendisinin Kur'an'ın ilk muhatabı olmasından alır. İşte Kadir gecesi de değerini Kur'an'ın Hz. Peygamber'e inmeye başladığı gece olduğu için çok kıymetlidir. Kur'an da Allah keliması olduğu için çok şerefli. Demek ki Kur'an hangi şeye sirayet ederse o şey fazilet kazanıyor. Böylece her şey Allah ile bir değer ve anlam kazanıyor.

Kur'an-ı Kerim'de Kadir sûresi ismiyle özel bir sûre bulunur. Sûre şöyledir:

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ  
مِّن كُلِّ أَمْرٍ سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ

“Şüphesiz biz onu (Kur'an'ı) Kadir gecesinde indirdik. Kadir gecesinin ne olduğunu sen ne bileceksin! Kadir Gecesi bin aydan daha hayırlıdır. Melekler ve Ruh o gecede Rablerinin izniyle her türlü iş için iner de iner. O gece tan yerinin ağarmasına kadar bir esenliktir.”

Sûrede Kur'an için 'o' tabiri kullanılır. Hâlbuki daha önce o'ndan söz edilmemişti. İsim vermeden 'o' diyerek Kur'an'dan bahsedilmesi Kur'an'ın çok tanınan/tanınması gereken bir kitap olmasındandır. Ayette Kadir gecesinin mahiyetini Hz. Peygamber'in bile bilemeyeceğinden hareketle onun bin aydan üstün olduğu ifade edilir. Yine bu gecede meleklerin ve ruh isimli Cebrail'in de dünyaya indiği bildirilir. Ayrıca gecenin sonuna kadar bir selametinin olduğu da anlatılır.

Kadir gecesinin ramazan ayında olduğu bellidir ama hangi gece olduğu net olarak söylenmemiştir. Bundaki hikmetin de kulluk şuurunun sadece belli zamanlarda değil de devamlı olması istendiği içindir. Tıpkı cuma günündeki icabet saati ile ölüm ve kıyamet vaktinin gizlenmesi gibi. Fakat Peygamberimiz “Kadir gecesini Ramazan'ın son on gününün tek gecelerinde arayınız” (Buhari, Leyletü'l-Kadr, 3) şeklinde bazı ipuçları vermiştir.

### Kadir gecesi nasıl değerlendirilmelidir?

Öncelikle şu husus iyi bilinmelidir. Allah'a kulluk belli zamanlara, belli mekânlara ve belli şartlara bağlı değildir. Kulluk kesintisiz olarak her zaman, her yer ve ortamda ölene kadar devam eder. Dolayısı ile Kadir gecesi gibi sadece mübarek gün ve geceleri değerlendirip diğer zamanlarda gayri İslami bir hayat yaşamak, istenen bir tutum değildir. Kadir gecesi ve diğer mübarek gün ve geceler bizleri kulluğa daha da teşvik eden itici güç olmalıdır.

Hiz. Aişe validemiz demiştir ki; Rasûlullah (sav)'e: “- Ey Allah'ın Rasûlü! Kadir gecesine rastlarsam nasıl dua edeyim?” diye sordum. Rasûlullah (sav): “Allah'ım sen çok affedicisin, affi seversin, beni affet” diye dua et, buyurdu. (Tirmizi, Deavat, 84)

Bu gece mümkünse sabaha kadar uyanık kalarak kaza namazı kılmalı, Kur'an'ı anlamıyla beraber okumalı, zikir yapmalı, dua etmeli, tevbe istiğfar ederek gözyaşı dökmelidir. Farz namazlar camide cemaatle kılınmalı, hayatımızda yeni bir sayfa açmak için Allah'a söz vermelidir.

Kadir gecesini kadir gecesi yapanın Kur'an olduğunu kavradıktan sonra Kur'an'ın mahiyetini bilmek gerekmektedir. Kur'an insanların dünya ve ahiret saadetlerini temin etmek için gelen ilahi bir rehberdir. 600 sayfa, 114 sûre ve 6236 ayetten oluşan bu rehberin özetle biz insanlardan üç isteği vardır:

1. Okumak
2. Anlamak
3. Uygulamak

Ne yazık ki müslümanlar olarak bizler iki asırdır Kur'an'ı sadece namazlarda, hatimlerde, ölenlerin arkasından ve mübarek gün ve gecelerde okunan bir kitap haline getirdik. Kur'an'a karşı görevlerimizin bu şekilde tamamlanacağını zannettik. Kaldı ki Kur'an'ı çok okuduğumuz da söylenemez. Ülkemizde halkın büyük çoğunluğu müslüman olduğunu söylemekle beraber müslümanım diyenlerin yarısı Kur'an'ı asli halinden okuyamamaktadır. Hâlbuki Kur'an'ı okumak ona karşı yapmamız gereken görevlerin ilkiydi. İkinci görevimiz Kur'an'ın anlamıyla buluşmak idi. Bu görevimiz okumaktan daha fazla ihmale uğradı. Kur'an Arap diliyle geldiği için Arapça bilmeyenlerin onu anlaması ancak meal ve tefsirler sayesinde olabilir. Bu sebeple Kur'an okunduğunda anlamı da öğrenilmeye çalışılmalıdır. Kur'an'a karşı üçüncü ve esas görevimiz de onu uygulamaktır.

## KUR'AN AHLAKI

Hulk kelimesinin çoğulu olan ahlak; insanın tavır, tutum ve davranışlarına verilen isimdir. Günümüzde etik diye de kullanılan ahlak kavramı kaynağını büyük ölçüde dinden almaktadır. Batıl dinlerde de bazı güzel ahlak öğreti ve numuneleri bulunsa da kemal manada ancak İslam dininde mevcuttur. Yüce kitabımız Kur'an ilim, iman, ibadet ve muamelata dair ölçüler koyarken ahlaki hususlarda da en güzel ölçüleri beyan etmiştir.

Kur'an bizlerden, önce iman etmemizi, sonra da ibadet ehli olup güzel ahlak sahibi olmamızı ister. Mekke dönemi ayetlerine baktığımızda vurgu iman ve ahlak üzerinedir. Medine dönemi ayetleri ise daha çok günlük uygulamalarla ilgilidir.

Yine Kur'an bizlerden Allah'a saygı, mahlûka da şefkat duymamızı ister. Canlı Kur'an olan Peygamberimizin ahlakı da Kur'an'ın öngördüğü ahlak idi. Kur'an-ı Kerim'de Peygamberimizin büyük bir ahlak üzere olduğu bildirilerek şöyle buyrulur:

وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ

“(Ey Peygamberim!) Sen büyük bir ahlak üzeresin” (Kalem, 68/4).

Saîd b. Hişâm Hz. Aişe validemize Allah'ın elçisinin ahlakını sormuş o da 'Sen Kur'an okumuyor musun' demiş. “Evet' demesi üzerine,

فَإِنَّ خُلُقَ رَسُولِ اللَّهِ كَانَ الْقُرْآنَ

'Rasulullah'ın ahlakı Kur'an idi' demiştir.

Kur'an ahlakı öncelikle tevhid inancına dayanır.

وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ

Lokman, oğluna öğüt vererek demişti ki: -Yavrucuğum, Allah'a şirk koşma, çünkü şirk çok büyük bir zulümdür.

Sonra ibadetler ahlakı güzelleştirmede büyük bir etkiye sahiptir. Ankebut sûresi 45.ayet namazın kötülüklerden koruyacağına dairdir.

## أَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ

“Namazı dosdoğru kıl. Çünkü namaz insanı fuhuş (her türlü çirkin, söz, fiil ve davranışlardan) ve münkerden (haramlardan, dinin ve akl-ı selimin çirkin gördüğü işlerden) men eder, alıkor”.

Bakara sûresi 183. ayette ise orucun takvaya ulaştıracağı bildirilir:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

“Ey İman edenler! Oruç sizden öncekilere farz kılındığı gibi Allah’a karşı gelmekten sakınasınız diye size de farz kılındı”.

Hûd suresinin 112. ayetinde

فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَن تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا

“(Ey Peygamberim!) Emrolunduğun gibi dosdoğru ol, seninle birlikte tövbe eden müminler de dosdoğru olsunlar” buyurulmaktadır.

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ فَمِنَ ابْتِغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَوَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ أُولَٰئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ

Yine Peygamberimizin ahlakının sorulması üzerine Hz. Aişe validemiz cevap olarak Müminûn suresinin ilk on ayetini okumuştur.<sup>1</sup> Müminûn suresinin ilk on ayetinde Firdevs cennetine girecek olan müminlerin özellikleri sıralanmaktadır. Bu nitelikler; namazı huşu içinde kılmak, faydasız işlerden ve boş şeylerden yüz çevirmek, mallarının zekâtlarını vermek, ırz ve namusu korumak, emanetlerine riayet etmek ve verilen sözü tutmaktır. Aynı nitelikler Meâriç suresinin 22-35. ayetlerinde namazlarını kılan müminlerin nitelikleri olarak sayılmış, ilave olarak; din gününü tasdik etmek, Allah’ın azabından korkmak, şahitliği dosdoğru yapmak zikredilmiştir.

Size verilen şeyler dünya hayatının geçimliğidir. Allah katındaki şeyler ise iman edenler ve Rablerine bağlananlar için daha hayırlı ve daha kalıcıdır.

فَمَا أُوتِيتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَمَتَّعُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ وَالَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ وَإِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُم الْبَغْيُ هُمْ يَنْتَصِرُونَ وَجِزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ

Şurâ suresinin 36-40. ayetlerinde; Allah’a güvenmek, büyük günahlardan ve çirkin işlerden kaçınmak, öfkeye hâkim olmak, kusur işleyenleri bağışlamak, Allah’ın davetine icabet etmek, işleri istişare ile yapmak, mallarından Allah yolunda infak etmek ve zulme uğradıkları zaman yardımlaşmak müminlerin nitelikleri olarak zikredilmiştir.

وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ

<sup>1</sup> Kurtubî, el-Câmi' liahkâmi'l-Kur'ân, XVIII, 227

وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مَتَابًا وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخْرُجُوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا أُولَئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا تَحِيَّةً وَسَلَامًا

Furkân suresinin 63-75. âyetlerinde Allah'ın övgüsüne mazhar olan, "Rahman'ın kulları" olarak isimlendirilen ve cennete girecekleri bildirilen müminlerin şu ahlâkî niteliklerine vurgu yapılmıştır: Rahmanın kulları; yeryüzünde vakar ve tevazu ile yürüyen, kendilerine laf atan cahillere uymayan, "selam" deyip geçen, gecelerini ibadetle geçiren, bizi cehennem azabından uzaklaştıran diye dua eden, harcadıkları zaman ne israf eden ne de cimrilikte bulunan, harcamaları bu ikisi arasında dengeli olan, Allah'tan başka ilahlara kulluk etmeyen, Allah'ın haram kıldığı cana kıymayan, zina etmeyen, yalancı şahitlik yapmayan, faydasız ve boş şeyle karşılaştıkları zaman vakar ve hoşgörü ile geçip giden, kendilerine Rablerinin ayetleri hatırlatıldığı zaman duymamış ve görmemiş gibi hareket etmeyen, eş ve çocukları için hayır dua eden ve sabırlı olan kimselerdir.

Bu ayetlerde de iman, ibadet ve ahlâkî görevler iç içe sıralanmaktadır. İman ibadeti, ibadetler de ahlâkî davranışları gerektirmektedir. Aslında Allah'ın yapılmasını istediği şeyleri yapmak da, yasakladığı şeylerden kaçınmak da ahlâkî davranışlar da birer ibadettir. Bu ibadet, isterse namaz gibi Allah hakkı ile ilgili olsun, isterse şahitlik yapmak gibi insan hakları ile ilgili olsun fark etmez.

Kur'an'ın bütünü tarandığı zaman görülecektir ki onlarca ayette ahlâkî ilkeler değişik bağlamlarda anlatılmaktadır. Bazen peş peşe gelen birden fazla ayet, bazen bir ayet özet olarak ve veciz bir şekilde ahlâkî ilkeleri beyan etmektedir. Şu dört ayetten her biri ahlaki bütün kuralları ifade edecek içeriktedir.

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ

"(İnsanlarının kusurlarını) bağışla, ma'rufu (iyi ve güzel olan söz, fiil ve davranışları) emret ve cahillerden yüz çevir."<sup>2</sup>

Ayet üç cümlede âhlâkî bütün güzellikleri ifade etmektedir. Affedici olmak, hep iyilik peşinde koşmak ve herkesin böyle olmasını istemek, ahlak dışı davranışta bulunan ve söz dinlemeyen cahillere uymamak.

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ

"Şüphesiz Allah size âdil olmayı, ihsanı (iyi amelleri en güzel biçimde yapmayı) ve yakınlarla yardım etmeyi emreder. Her türlü edepsizlik ve çirkinliği, haram ve kötülüğü, azgınlık ve zulmü yasaklar."<sup>3</sup>

Ayette üç emir üç yasak ile hem iyi ve kötü, ahlâkî ve gayri ahlâkî bütün söz, fiil ve davranışlar özetlenmiştir.

وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ

"İyilik, iyi söz ve davranış ile kötülük, kötü söz ve davranış bir değildir. Kötülüğü en güzel biçimde sav, bir de barksın ki seninle arasında düşmanlık bulunan kimse sanki sıcak ve samimi bir dost oluvermiştir."<sup>4</sup>

<sup>2</sup>A'raf, 7/199.

<sup>3</sup>Nahl, 16/90.

<sup>4</sup>Fussilet, 41/34.

Ayet sosyal ilişkilerde en güzel ahlâkî kuralı ve en ideal davranış biçimini bize bildirmektedir. Kötülük etmeyeceksiniz, kötülüğe karşılık vermeyeceksiniz, üstelik kötülüğe kötülükle mukabele etmeyecek ve iyilik yapacaksınız. Bu ilkeyi, hayatın her alanında uygulayacaksınız. Kötülüğe karşılık verilmesi gerekiyorsa meşru sınırlar içerisinde ancak misli ile karşılık verilmesine izin verilmiş fakat sabredip karşılık vermemenin daha hayırlı olduğu bildirilmiştir.

وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ بِهِ وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ

“Eğer ceza verecekseniz size yapılanın misliyle cezalandırın. Eğer sabrederseniz elbette bu sabredenler için daha hayırlıdır.”<sup>5</sup>

وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِثْلُهَا فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ

“Bir kötülüğün karşılığı onun gibi bir kötülüktür (ona denk bir cezadır). Ama kim affeder ve arayı düzeltirse onun mükâfatı Allah’a aittir. Çünkü Allah zalimleri sevmez”.

Suçu affedebilmek hem ahlâkî bir davranış,<sup>6</sup> hem de muttaki olmanın gereğidir.<sup>7</sup>

Yine İsrâ sûresi 23-38 ayetleri de temel ahlak ölçülerine değinir:

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبُلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ وَلَا تَنْهَرُهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا وَأَخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذَّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ إِنْ تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوَّابِينَ غُفُورًا وَآتَٰ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمَسْكِينِ وَابْنَ السَّبِيلِ وَلَا تَبْذُرْ ثَبَرًا إِنْ الْمُبْذَرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا وَأَمَّا تُعْرَضُونَ عَنْهُمْ ابْتَغَاءَ رَحْمَةٍ مِنْ رَبِّكَ تَرْجُوهَا فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا مَيْسُورًا وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَّحْسُورًا إِنْ رَبُّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ إِنْ قَتَلْتُمْ كَانَ خَطِيئَةً كَبِيرًا وَلَا تَقْرَبُوا الزِّنَا إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيٍّ سُلْطَانًا فَلَا يَسْرِفُ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنْ الْعَهْدُ كَانَ مَسْئُولًا وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كُنْتُمْ وَزَنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَٰئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا وَلَا تَمْسَسْ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّكَ لَنْ تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَنْ تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولًا كُلُّ ذَلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا

Özünde, sözünde, iş ve davranışlarında dosdoğru olan insan sözgelimi; doğru sözlü olan ve yalan söylemeyen,<sup>8</sup> tartıda hile yapmayan<sup>9</sup> şahitliği dosdoğru yapan ve gizlemeyen,<sup>10</sup> sözünde duran, sözleşmesine uyan,<sup>11</sup> zina etmeyen,<sup>12</sup>

<sup>5</sup>Nahl, 16/122. bk. Yunus, 10/27.

<sup>6</sup>Şûra, 42/40

<sup>7</sup>Al-i İmrân, 3/133-136.

<sup>8</sup>Ahzab, 33/70. Hac, 22/30

<sup>9</sup>Rahman, 55/9

<sup>10</sup>Mâide, 5/8. Bakara, 2/283.

<sup>11</sup>Maide, 5/1.

<sup>12</sup>İsrâ, 17/32.

yetim malı yemeyen ve cana kıymayan<sup>13</sup> kibirlenmeyen, insanları hakir görmeyen,<sup>14</sup> kötü zandan sakınan, insanların gizli hallerini ve kusurlarını araştırmayan, kimsenin gıybetini yapmayan<sup>15</sup> anne-babasını azarlamayan,<sup>16</sup> israf ve cimrilik etmeyen,<sup>17</sup> komşusuna eziyet etmeyen, misafirine ikram eden,<sup>18</sup> kin tutmayan, haset etmeyen,<sup>19</sup> yakınlarıyla ilişkisini sürdüren,<sup>20</sup> koğuculuk yapmayan<sup>21</sup> kimse Kur'ân ahlakına sahip olan, bunların aksini yapan kimse ise Kur'ân ahlakından uzaklaşan kimsedir.

İşte kadir gecesi bizleri Kur'an ahlakını kazanmaya vesile olmalıdır. Ahlakımız ne kadar Kur'an'a uyarsa dünya ve ahiret mutluluğumuz o derecede temin edilmiş olacaktır. Hz. Peygamber

الإِسْلَامُ حُسْنُ الْخُلُقِ

“İslam'ın tamamı güzel ahlaktır” buyurmuştur.<sup>22</sup>

---

<sup>13</sup>İsrâ, 17/33-34.

<sup>14</sup>Lokman, 31/18.

<sup>15</sup>Hucurât, 49/12.

<sup>16</sup>İsrâ, 17/23.

<sup>17</sup>A'râf, 7/31. İsrâ, 17/29

<sup>18</sup>Müslim, İman, 75. I, 68

<sup>19</sup>Müslim, Birr, 23. III, 1983

<sup>20</sup>Müslim, Birr, 19. III, 19.

<sup>21</sup>Müslim, İman, 168 Tirmizî, Birr, 79. IV, 374.

<sup>22</sup>el-Hindî, Kenzü'l-Ummâl, III, 17